

موش ورامین

Nesokia indica Gray

مشخصات - موش ورامین از خانواده Muridae و از جنس *Nesokia* میباشد.

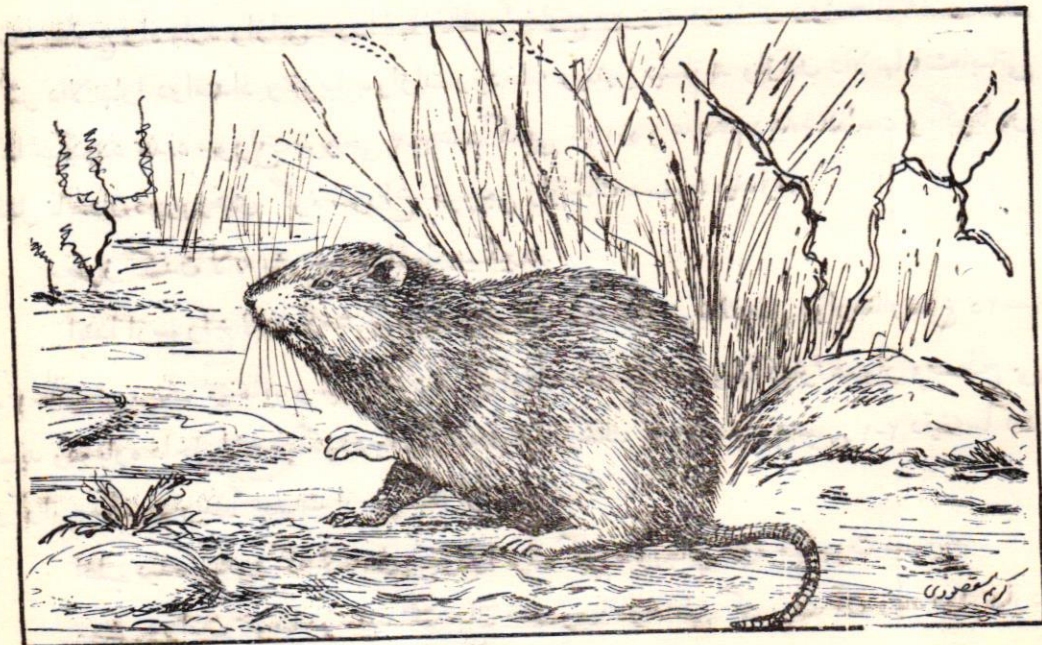
طول دم این موش در حدود $\frac{1}{4}$ الی $\frac{2}{3}$ طول بدن و سر آن عریض و تقریباً 1.00 طول

سر را تشکیل میدهد. دندانهای ثنایا خیلی عریض بوده و فاصله بین دو دندان مزبور در قاعده
بمراستب از فاصله بین سوراخهای بینی بیشتر است.

سطح جوته دندانهای آسیاب مسطح میباشد.

موش ورامین شبیه بموش از نوع (*Rattus*) میباشد منتها دم او کوتاه تر و پوزه آن

عریض و گرد و مدور و گوشها کوچکتر از موش *Rattus* میباشد.

(Fig 24) موش ورامین *Nesokia indica* (س ۱۴)
اقتباس از Brem d'après

رنگ پشت بدن خرمائی باز مینه خاکی رنگ است. زیر شکم سفید رنگ و در بعضی انواع زیتونی مایل بخاکستری رنگ است.

طرز زندگی

این موش در مزارعی که آبیاری میشوند سکنی کرده و لانه او را میتوان در کنار آنها و سواحل رودخانه ها و نیزارها و چشمه زارها و همچنین در اراضی که مجاور بارودخانه می باشند پیدا نمود و تا ارتفاع ۱۰۰۰ الی ۱۳۰۰ متر از سطح دریا زندگی مینماید.

سوراخ لانه موش و رامین را بسهولت میتوان از لانه سایر موشها تمیز داد زیرا اکثر در محل خروج لانه همیشه مقدار زیادی خاک که از لانه خارج میریزد دیده میشود در صورتیکه لانه در بریدگی ها واقع شده باشد ارتفاع این خاک تا حدود یک متر میرسد ولی در اراضی مسطح حیوان هر چند وقت یکمرتبه از لانه خارج شده و خاکهایی را که ریخته است هموار و مسطح مینماید بطور متوسط در کنار هر لانه میتوان ۱۲ - ۱۸ دسیمتر مکعب خاک دید.

چون این موش از ریشه نباتات تغذیه مینماید لذا طول لانه آن زیاد است و ممکن است از ۵ - ۱۵ متر تغییر نماید. عمق لانه ها به ۵۰ - ۷۰ سانتیمتر میرسد.

لانه موش و رامین عبارت از دالانهائی میباشد که دارای انشعاباتی بوده و در بریدگی ها زمین بخارج راه دارد و از این سوراخها خاک را بخارج میریزد. در کنار رودخانه ها و انهار اکثر دالانهارا در امتداد و تقریباً بموازات رودخانه و یا نهر میسازند و از آن دالانه انشعاباتی جدا میگردد تعداد سوراخ خروجی ۲-۳ عدد گاهی تا ۱۲-۱۵ عدد هم دیده شده است و گویا در فصل تابستان در روزهای گرم سوراخ خروجی را با خاک مسدود مینماید.

طرز کندن لانه بشرح زیر انجام میگردد.

ابتدا از سوراخ لانه که شروع بحفر نموده است مقداری خاک مثل فواره تا ارتفاع ۲۵ - ۳۰ سانتیمتر پرتاب مینماید و سپس خود موش از لانه خارج شده و خاکها را هموار و مسطح می نماید و دوباره داخل لانه میگردد و دومرتبه فواره از خاک بیرون میریزد سپس ۱-۲ دقیقه ساکت و آرام میگردد و بعداً عملیات از سر تکرار میشود.

اغلب دیده میشود که لانه های خود را ترك کرده و بجای تازه مهاجرت مینمایند. موش و رامین تقریباً در تمام مدت سال مخصوصاً در نقاطی که برف آن زیاد دوام ندارد فعال میباشد و گمان میرود در روزهای گرم تابستان قدری از فعالیتش کاسته شود. فعالیت این حیوان در شب زیاد و در روز خیلی کم و آنهم در صورتیکه لانه او در نقاطی که دارای بوته ای سایه دار

باشد از لانه خارج میشود ولی عمل کنند لانه حتی در روز هم تعطیل نمیشود.

جفتگیری از اول فروردین ماه شروع شده و در اواخر شهریور و اوایل مهر ختم میگردد تعداد نسل در سال معلوم نیست زیرا ماده‌های آبستن این حیوان را در ماههای فروردین اردیبهشت - خرداد - تیر - مرداد شهریور مهر دیده‌اند در هر صورت باید زیاد باشد و در هر دفعه بین ۴ - ۶ عدد بچه میزاید

اهمیت و خسارت وارده موش و رامین

موش و رامین در نقاطی که نباتاتی از قبیل *Calamagrostis* وجود داشته باشند بیشتر سکونت مینماید. و اغلب دیده شده است در نقاطی که *Imperata cylindrica* میروید نیز این حیوان وجود داشته و بمحض آنکه نبات اخیر از بین رفت موش هم دیده نمیشود.

مهمترین نباتاتی که خسارت میزنند عبارتند از نی - و شیرین بیان و عموما در باغات و مخصوصا در خزانه اشجار صدمه زیاد وارد میاورد همچنین ریشه توت و اقا قی را از نزدیک طوقه قطع میکند. بجایگزین کاری نیز صدمه زیاد میزند و میوه را سوراخ نموده و تمام محتویات آنرا میخورد.

در درجه دوم اهمیت به یونجه و برنج و جو خسارت میزند.

نگارنده در بنگاه و رامین خیابانی مشاهده نموده است که ۷۵٪ اشجار تبریزی آن در نتیجه خسارت این موش خشک شده و از بین رفته‌اند.

مهمترین خسارات این موش سوراخ کردن انهار میباشد زیرا بدینوسیله صدمه بزرگی بامر آبیاری وارد آورده و باید هر چند یکمرتبه آنهار را مرمت نمود این موضوع در ایران باوضع قنوات و مخصوصا با کمی آب در فصل تابستان شایان توجه بوده و اهمیت بسزائی دارد زیرا در نتیجه سوراخهای طویل و متعددش مقادیر هنگفت آب را بهر داده و یا اراضی مزرعوی بزرگی را طعمه آب میسازد.

مناطق انتشار

موش و رامین از شمال مصر شروع نموده تا شمال و شمال شرقی هندوستان و سیلان و ترکستان روس (در حوالی تجن و آمو دریا - و زرافشان) و ایران و افغانستان انتشار دارد.

در ایران در ورامین - کرج - لنگرود - کردستان دیده شده است.

بطوریکه اکنون مینویسد این موش در حوالی گرگان و ترکمن صحرائی ایران نیز دیده شده در کتاب تشخیص و تعیین پستانداران اتحاد جماهیر شوروی ب - ا. کوزتسوف مینویسد که در بندر گز ایران یک گونه بنام *Nesokia indica bai lwardi* Thos. در سال ۱۹۰۷ مشاهده شده که رنگ آن قدری روشن و جمجمه سر کوچک و دارای ۳ جفت پستان میباشد.